

**LATVIJAS REPUBLIKAS MINISTRU PREZIDENTA VALDA BIRKAVA
VIZĪTE ZVIEDRIJĀ 1993.GADA 15. UN 16.OKTOBRĪ**

TIKŠANĀS AR ZVIEDRIJAS KARALISTES PREMJERU KĀRLU BILTU

Latvijas pusi pārstāvēja:

LR ministru prezidents Valdis Birkavs,
LR vēstnieks Zviedrijā Imants Gross,
LR Iekšlietu ministrs Ģirts Kristovskis,
LR Transporta ministrs Andris Gūtmanis,
LR Ministru prezidenta palīgs Vītauts Jurēvics,
LR Valsts apvienotā protokola vadītāja vietniece Ināra Baranova.

Zviedrijas pusi pārstāvēja:

Zviedrijas Premjers Kārls Bilts,
Zviedrijas Tieslietu ministrs Guna Helsvika,
Zviedrijas Ārlietu ministrijas valsts sekretāra vietnieks politiskos jautājumos
Vēstnieks Bjoern Skāla,
Zviedrijas vēstnieks Latvijā Andreas Odāls,
Zviedrijas Ārlietu ministrijas koordinators sadarbībai ar Austrumeiropu un Baltijas
valstīm Vēstnieks Kristers Silvēns,
Zviedrijas Premjera Padomnieks ārlietās Valsts sekretāra vietnieka palīgs Jonas
Hafstrēms,
Zviedrijas Premjera kancelejas eksperts drošības politikā Valsts sekretāra vietnieka
palīga vietnieks Lars Fredēns,
Zviedrijas Ārlietu ministrijas politiskās nodaļas pirmais sekretārs Bjērns Līrvals.

Pēc abpusējām pieklājības un ievada frāzēm vienojās sarunas vest par sekojošiem jautājumiem:

Latvijas - Krievijas attiecības

Premjers Birkavs iesāka sarunu, raksturodams Latvijas bilaterālās attiecības ar Krieviju un sarunas par Krievijas armijas izvākšanu no Latvijas. Tika norādīts uz apstākli, ka beidzamais sarunu raunds Rīgā septembra beigās beidzās bez reāliem panākumiem svarīgākajos jautājumos. Pēc notikumiem Maskavā oktobra sākumā Krievijas delegācijas vadītājs Zotovs izteicis uzskatu, ka pastāvošais politiskais vakuums Krievijā izmantojams, lai ātrāk nonāktu pie nolīguma parakstīšanas. Jādomā, ka tā ir, ka Jeļcina spēks uz priekšu pieaugs un, ka sarunas varētu risināties grūtāk nākotnē kā tagad. Šajā sakarībā der atzīmēt Gračova nesen teikto par to, ka Jeļcins ir ievēlēts uz 5 gadiem un, ka prezidenta vēlēšanas patlaban nav nepieciešamas. Tādēļ no Latvijas puses neraugās ar lielu optimismu uz ātru risinājumu armijas izvešanas jautājumā. Katrā ziņā ir grūti prognozēt, kā risināsies sarunas turpinājums 18., 19. un 20.oktobrī

Maskavā. Latvijas pusei trūkst informācijas par izmaiņām Krievijas delegācijas sastāvā.

Krievu puse obligāti vēlas nolīgumā ieslēgt vienošanos par turpmāku Skrundas radiolokatora izmantošanu, kā arī risinājumu par atvaļināto virsnieku sociālajām garantijām, t.i. atļauju viņiem pārdot dzīvokļus, kuros viņi patlaban dzīvo. Kas attiecas uz dzīvokļu jautājumu, tad pastāv iespēja to varēs atrisināt, tam nepieciešams ir Saeimas lēmums. Jautājumā par Skrundu arī var iedomāties kompromisa variantu. Latvijas puse būtu ar mieru runāt par Skrundas turpmāko likteni, bet tikai pēc tam, kad Krievijas armija būs pilnīgi izvākta. Tas jāsaprot tā, ka Latvija varētu būt gatava uz zināmu īsāku laiku atļaut Krievijai izmantot Skrundas lokatoru savām vajadzībām. Runa katrā ziņā nevar būt par ilgu laiku, bet tādu, kāds vajadzīgs, lai to pakāpeniski izvāktu.

Premjers Bilts piekrita, ka sakarā ar vēlēšanām Krievijā būs grūtāk sarunās par armijas izvākšanu sasniegt ko konkrētu. Jautājums arī, cik gatava Krievija vispār ir risināt šo jautājumu tagad, kad tā stāv tik daudz citu problēmu priekšā. Kas attiecas uz Skrundu, tad jājautā, kāda īstenībā ir Krievijas vajadzības pēc tās. Varētu arī domāt, ka Krievija izjūt vajadzību pēc šādas “early warning” sistēmas, jo tāda ir amerikāņiem.

Katrā ziņā Zviedrijai, un, domājams, arī pārējām Ziemeļvalstīm, nebūtu iebildumu, ja Krievijai uz zināmu laiku tiktu atļauts izmantot Skrundu. Konkrēti uz cik ilgu laiku, ir grūti pateikt. Tas varbūt atkarīgs no tā, kas notiks ar citiem līdzīgiem Krievijas objektiem Ukrainā un citur. Skrunda ietilpst lielākā sistēmā, kura nedarbotos bez šīs sastāvdaļas.

Kas attiecas uz Krievijas armiju Latvijā, tad nav vairs militāru argumentu Krievijai to tur paturēt. Toties krievi ir svarīgi nonākt pie risinājuma, kas ir labi prezentējams Maskavā. Viss ir atkarīgs no attīstības Maskavā un daļēji arī no tā, kā šis jautājums risināsies Igaunijā. Zviedrija no savas puses darīs ko var, lai iespējams ātri nonāktu pie risinājuma armijas izvešanas jautājumā.

[..]

Imants Gross
19.10.93.